

Podatel: Petr Tomeš, narozen dne 18. 3. 1987 v Sokolově, trvale bytem Rokycanova 1929, 356 01 Sokolov, ČR; datová schránka vv68wr5

Podáno dne 10. 9. 2015 v Brně Kanceláři Veřejného ochránce práv, Údolní 658/39 Brno-město, 602 00 Brno, ČR; datová schránka jz5adky; sp. zn.: 1214/2015/VOP/IK

Opomenutí rozhodných skutečností

ve zprávě o šetření sp. zn.: 1214/2015/VOP/IK

Vážená Veřejná ochránkyně práv,

na rozdíl od Michaela Phelpse s nejvíce medailemi v historii olympijských her¹ mi ve státě odsouzeném Evropským soudem pro lidská práva² za nedodržení ani jejich minimální úrovně³ nezbyvá než poděkovat za veškeré úsilí i čas při šetření mého podnětu a upozornit na opomenutí rozhodných skutečností:

---

¹ <http://www.theguardian.com/society/2012/aug/01/athletes-with-adhd>

² „Evropský soud pro lidská práva svým rozsudkem ve věci *K. vs. Česká republika* potvrdil závěry o porušení zákona ze strany Policie ČR, ke nimž dospěl svým šetřením i veřejný ochránce práv. Evropský soud pro lidská práva konstatoval, že Česká republika porušila čl. 3 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod, podle kterého nesmí být nikdo mučen nebo podrobován nelidskému či ponižujícímu zacházení nebo trestu. V odůvodnění rozsudku soud shrnuje závěry veřejného ochránce práv v této kauze a cituje z jeho zprávy. Už samo zajištění pana K. Policií ČR a jeho umístění do cely bylo podle ochránce problematické, neboť z policejních záznamů není zřejmý legitimní důvod. Pan K. se měl v podnapilém stavu dopustit přestupku proti občanskému soužití, ke jehož řešení je však kompetentní přestupková komise obecního úřadu, nikoli Policie ČR. Ani fakt, že u sebe neměl průkaz totožnosti a Policie ČR musela provést ztotožnění, nebyl důvodem k umístění v cele, stejně jako když pan K. poté odmítl odejít se strážníky městské policie, neboť takovou povinnost neměl. „Nelze tak dospět k jinému závěru, než že pan K. byl do policejní cely umístěn z jakýchsi „výchovných“ důvodů, jako trest za projevy v podnapilém stavu“, konstatoval ochránce a zásah policie do práv a svobod proto sledal nepřiměřeným. [...] Policejní zákon byl porušen i v dalších bodech, např. v ustanovení, že osoba, která je zjevně pod vlivem návykové látky, je možné umístit do cely za podmínky, že lékař po provedeném vyšetření neshledá důvody k umístění do zdravotnického zařízení (např. protialkoholní záchytná stanice apod.). Policisté zákon porušili i v tomto směru, neboť lékařskou prohlídku nezajistili, přestože sami panu K. naměřili alkohol v krvi. [...] Rozsudek ESLP i s odůvodněním (v angličtině): <http://hudoc.echr.coe.int/sites/eng/pages/search.aspx?i=001-123362>“
<http://www.ochrance.cz/aktualne/tiskove-zpravy-2013/evropsky-soud-pro-lidska-prava-odsoudil-cr-za-nezakonny-postup-policie/>

³ „Ústavní soud v první řadě vychází z toho, že Úmluva je mezinárodní smlouvou, a jako taková musí být interpretována smluvními státy, tj. podle pravidel mezinárodního práva, jež našla odraz ve Vídeňské úmluvě o smluvním právu, vyhlášené pod č. 15/1988 Sb. (dále jen „Vídeňská úmluva“). Současně je třeba přihlídnout k tomu, že smluvní strany ustanovily zvláštní orgán, v jehož kompetenci je výklad Úmluvy (závazně) provádět (viz čl. 19 Úmluvy), a to Evropský soud pro lidská práva (dále jen „ESLP“). Není sporu o tom, že povinnosti smluvních států, resp. jejich orgánů, včetně soudních, je interpretovat Úmluvu tak, jak je interpretována ze strany ESLP. Nesprávný postup vnitrostátního soudu při výkladu práv a svobod chráněných Úmluvou pak zakládá mezinárodněprávní odpovědnost. V této souvislosti však není bez významu, že Úmluva stanoví pouze určitý minimální standard ochrany základních práv a svobod, a smluvní strany Úmluvy tak mohou poskytovat ochranu na vyšší úrovni. Pokud tedy smluvní strany například zaktoví další základní práva a svobody nad rámec těch uvedených v Úmluvě či poskytují ochranu základním právům a svobodám nad rámec *ratione temporis* Úmluvy, je to záležitostí posouzení jejich situace, hodnot, ze kterých vycházejí, atd.“ [stanovisko pléna sp. zn. Pl.ÚS-st. 39/14 ze dne 25. 11. 2014 (297/2014 Sb.)]

1. nepoučení o právech a povinnostech při umístění do cely,⁴
2. nezajištění lékařského ošetření a vyjádření ke zdravotnímu stavu⁵ necelé dvě hodiny po sepsání úředního záznamu o podání vysvětlení k přestupku s informací⁶
  - a. o léčbě ADHD pod dohledem psychiatrů⁷

⁴ „POUČENÍ OSOBY PŘI UMÍSTĚNÍ DO CELY Osoba umístěná v cele musí být podle zákona o policii prokazatelně informována o svých právech a povinnostech. Informování probíhá pomocí formuláře „Poučení osoby při umístění do cely“ (dále též „Poučení“), který umístěná osoba podepisuje a jehož text je stanoven přílohou závažného pokynu. Ten stanoví, že jedna kopie formuláře je vydána umístěné osobě, což se v praxi většinou neděje, protože papír je policisty vyhodnocován jako věc způsobilá obrozit život nebo zdraví osoby umístěné v cele. Policisté přitom postupují plošně, aniž by míru rizika vyhodnocovali ve vztahu k umístěné osobě. Ochránce tento postup kritizuje, neboť poučení o právech a povinnostech je základním předpokladem jejich realizace. Je rozdíl mezi schopností přijmout informace v rámci procedur následujících jedna za druhou po omezení svobody a schopností přijmout je později (v relativním klidu). Proto má mít umístěný „Poučení“ u sebe v cele. Podle názoru ochránce je možné formulář „Poučení“ nevydat osobě do cely z bezpečnostních důvodů, ale až po individuálním posouzení charakteristik konkrétní osoby, které by nasvědčovaly tomu, že formulář použije ke sebepoškození nebo obrožení jiné osoby. V takovém případě by měl být formulář založen do odebraných věcí osoby a vydán při jejím odchodu z cely. Ochránce doporučil vydávat formulář Poučení do cely. Podle předpisu má být osoba při umístění do cely poučena o právních důvodech provedení úkonu a o svých právech a povinnostech. Praxe mnoha policejních pracovišť je však taková, že osoba dodávaná do cely je poučena policejním orgánem, který ji omezil na svobodě (často několik hodin před samotným umístěním do cely). Policista, který osobu přebírá k umístění do cely, obdrží od dodávajícího policisty podepsané „Poučení“ a již se dále nepřesvědčuje, zda osoba poučení porozuměla. V kombinaci s nevydáním kopie formuláře „Poučení“ do cely pak existuje reálné riziko, že umístěná osoba o svých právech fakticky poučena není. Ochránce doporučil respektovat ustanovení závažného pokynu a provádět poučení při umístění do cely, případně se přesvědčovat, že osoba předchozímu poučení řádně porozuměla.“

http://www.ochrance.cz/fileadmin/user_upload/zpravy_pro_poslaneckou_snemovnu/Soubrnna_zprava_VOP_2010.pdf

⁵ „LÉKAŘSKÉ OŠETŘENÍ A VYJÁDRĚNÍ KE ZDRAVOTNÍMU STAVU V případě důvodného podezření, že osoba, která má být umístěna v cele, trpí závažnou chorobou, musí policista dle zákona o policii zajistit její lékařské ošetření a vyžádat si vyjádření lékaře k jejímu zdravotnímu stavu. Ochránce v jednom případě zjistil, že byla v cele umístěna osoba, o které policisté od začátku věděli, že trpí duševní nemocí a je v péči psychiatra (v minulosti několikrát asistovali při její nedobrovolné hospitalizaci v psychiatrické léčebně), přesto si před umístěním do cely nevyžádali vyjádření lékaře ohledně jejího zdravotního stavu. Nezjistili ani, aby zadržené osobě byly podány léky, které pravidelně užívala. Ochránce tento postup vyhodnotil jako porušení zákonné povinnosti s tím, že bylo porušeno právo zadržované na ochranu zdraví. Důrazně doporučil respektovat zákon o policii. Jako pochybení ochránce vyhodnotil situaci, kdy policisté sice nechali zdravotní stav umístěné osoby posoudit lékařem a podávali jí pak předepsané léky, ovšem nezjistili si, v jakém množství a kdy mají být podány, resp. tato informace nebyla uvedena v žádné dokumentaci. Lze se sice domnívat, že si informaci o tom, že lék má být podán ráno, policisté předávali ústně, existovalo ale riziko záměny množství a doby vydání léků či opomenutí. Umístěná osoba tak byla vystavena riziku poškození zdraví. Ochránce doporučil vždy si k podávání léků zajistit instrukci lékaře (dobu, množství apod.) Zákon o policii stanoví, že osoba omezená na svobodě má právo nechat se vyšetřit nebo ošetřit lékařem podle svého výběru (Pozn. neplatí to pro vyšetření lékařem ke zjištění, zda osobu lze umístit do policejní cely). Zvolenému lékaři policie umožní přístup k osobě za účelem ošetření nebo vyšetření. Ochránce zjistil, že toto právo by na některých pracovištích nebylo respektováno z důvodu neznalosti předpisů a neobvyklosti takového požadavku, policisté by lékaře nerozuměli o žádosti osoby dát se jím vyšetřit. Ochránce doporučil respektovat zákon a umožnit k umístěné osobě přístup lékaře dle jejího přání.“

http://www.ochrance.cz/fileadmin/user_upload/zpravy_pro_poslaneckou_snemovnu/Soubrnna_zprava_VOP_2010.pdf

⁶ KRPK-5088-1/PŘ-2015-190918

⁷ Clinical Child and Family Psychology Review, Vol. 5, No. 2, June 2002 – International Consensus Statement on ADHD January 2002: „Various approaches have been used to establish whether a condition rises to the level of a valid medical or psychiatric disorder. A very useful one stipulates that there must be scientifically established evidence that those suffering the condition have a serious deficiency in or failure of a physical or psychological mechanism that is universal to humans. That is, all humans normally would

- b. a užívání předepsaných léků ovlivňujících dopamin (obsahující methylfenidát)⁸ ani poté, co mi bylo zajištěno užití další denní dávky aspoň opožděně a ne včas v 16:00 hodin, jak jsem požadoval a byl zvyklý užívat,
3. nezajištění právní pomoci (respektive neumožnění realizace tohoto práva),⁹

---

be expected, regardless of culture, to have developed that mental ability. And there must be equally incontrovertible scientific evidence that this serious deficiency leads to harm to the individual. Harm is established through evidence of increased mortality, morbidity, or impairment in the major life activities required of one's developmental stage in life. Major life activities are those domains of functioning such as education, social relationships, family functioning, independence and self-sufficiency, and occupational functioning that all humans of that developmental level are expected to perform. As attested to by the numerous scientists signing this document, there is no question among the world's leading clinical researchers that ADHD involves a serious deficiency in a set of psychological abilities and that these deficiencies pose serious harm to most individuals possessing the disorder. Current evidence indicates that deficits in behavioral inhibition and sustained attention are central to this disorder—facts demonstrated through hundreds of scientific studies. And there is no doubt that ADHD leads to impairments in major life activities, including social relations, education, family functioning, occupational functioning, self-sufficiency, and adherence to social rules, norms, and laws. Evidence also indicates that those with ADHD are more prone to physical injury and accidental poisonings. This is why no professional medical, psychological, or scientific organization doubts the existence of ADHD as a legitimate disorder. [...] ADHD is not a benign disorder. For those it afflicts, ADHD can cause devastating problems. Follow-up studies of clinical samples suggest that sufferers are far more likely than normal people to dropout of school (32–40%), to rarely complete college (5–10%), to have few or no friends (50–70%), to underperform at work (70–80%), to engage in antisocial activities (40–50%), and to use tobacco or illicit drugs more than normal. Moreover, children growing up with ADHD are more likely to experience teen pregnancy (40%) and sexually transmitted diseases (16%), to speed excessively and have multiple car accidents, to experience depression (20–30%) and personality disorders (18–25%) as adults, and in hundreds of other ways mismanage and endanger their lives. Yet despite these serious consequences, studies indicate that less than half of those with the disorder are receiving treatment. The media can help substantially to improve these circumstances. It can do so by portraying ADHD and the science about it as accurately and responsibly as possible while not purveying the propaganda of some social critics and fringe doctors whose political agenda would have you and the public believe there is no real disorder here. To publish stories that ADHD is a fictitious disorder or merely a conflict between today's Huckleberry Finns and their caregivers is tantamount to declaring the earth flat, the laws of gravity debatable, and the periodic table in chemistry a fraud. ADHD should be depicted in the media as realistically and accurately as it is depicted in science—as a valid disorder having varied and substantial adverse impact on those who may suffer from it through no fault of their own or their parents and teachers.“

<http://www.russellbarkley.org/factsheets/Consensus2002.pdf>

⁸ § 2 písm. a) Zákona o návykových látkách a o změně některých dalších zákonů č. 167/1998 Sb.: „návykovými látkami omamné látky a psychotropní látky uvedené v přílohách č. 1 až 7 nařízení vlády o seznamu návykových látek“

§ 1 písm. e) Nařízení vlády o seznamech návykových látek č. 463/2013 Sb.: „Toto nařízení stanoví v příloze č. 5 k tomuto nařízení seznam 1. psychotropních látek zařazených do Seznamu II podle Úmluvy o psychotropních látkách a 2. dalších psychotropních látek, s nimiž je z důvodu rozsahu jejich zneužívání anebo proto, že bezprostředně nebo nepřímě ohrožují zdraví, nezbytné umožnit zacházení jen na základě povolení k zacházení, nebo je z tohoto důvodu nutné zabezpečit, aby léčivé přípravky obsahující tyto psychotropní látky byly vydávány v lékárně pouze na recept nebo žádanku označené modrým pruhem směřujícím z levého dolního rohu do pravého horního rohu, (dále jen „seznam č. 5 psychotropních látek“) [...] Seznam č. 5 psychotropních látek: [...] Methylfenidát“

⁹ „ZAJIŠTĚNÍ PRÁVNÍ POMOCI Přístup k právní pomoci je nejen nedílnou součástí realizace práva na spravedlivý proces, ale také jednou z pojištěk proti špatnému zacházení při umístění do cely. Podle zákona o policii (§ 24 odst. 4) má osoba omezená na svobodě právo zajistit si na vlastní náklady právní pomoc a mluvit s právním zástupcem bez přítomnosti třetí osoby. Právo na právní pomoc je zpravidla realizováno tak, že střežící policista o přání osoby umístěné v cele hovoří s advokátem (pokud již nebyl ustanoven v rámci tzv. nutné ochrany) vyznamující složku policie, která osobu do cely předala, aby požadavek posoudila a kontakt zprostředkovala. Podle názoru ochránce však s tímto nelze vždy vystačit. Takový postup je vhodný, když probíhá trestní řízení. V celách se však nenacházejí jen osoby zadržené (tedy v rámci trestního řízení), ale i osoby omezené na svobodě z jiných důvodů (policejní zajištění či předvedení). Těmto osobám musí být připraveni zprostředkovat právní pomoc i policisté střežící cely, což podle zjištění ochránce většinou nejsou. Jde přitom o jednoduché úkony, jako je například poskytnutí telefonního seznamu a zajištění telefonátu. Ochránce doporučil, aby byl při policejních celách

4. nevyrozumění třetí osoby (resp. neumožnění realizace tohoto práva),¹⁰
5. nepodání stížnosti (resp. neumožnění realizace tohoto práva),¹¹
6. protože mi byly odebrány veškeré věci včetně tabletu, notesu i psacích potřeb bez sepsání seznamu.¹²

S pozdravem
Petr Tomeš

---

ke dispozici seznam advokátů z okolí, který by bylo možné osobě umístěné v cele nabídnout. Ochránce doporučil zprostředkovat právo na právní pomoc i osobám umístěným z titulu zajištění, respektive i osobám před sdělením obvinění.“

http://www.ochrance.cz/fileadmin/user_upload/zpravy_pro_poslaneckou_snemovnu/Soubrnna_zprava_VOP_2010.pdf

¹⁰ „VYROZUMĚNÍ TŘETÍ OSOBY Policie má zákonnou povinnost vyrozumět na žádost osoby omezené na svobodě o této skutečnosti osobu jí blízkou nebo jinou osobu, kterou osoba omezená na svobodě určí. Střežící policisté žádost o vyrozumění realizují sami, případně o to požádají policejní orgán, který osobu ke umístění do cely dodal. Problémem ve druhém případě je skutečnost, že střežící policisté už neověřují, zda se dodávajícímu orgánu podařilo třetí osobu zastihnout a informovat. V důsledku toho se stává, že osoba umístěná v cele je v nejistotě, zda o její stávající situaci třetí osoba ví. O vyrozumění třetí osoby je možné požádat kdykoli během pobytu v cele, ovšem toto právo není často využíváno, protože o něm osoby umístěné v cele neví – formulář „Poučení“ u sebe nemají a ústní poučení zapoměly. Ochránce doporučil vždy sdělit osobě umístěné v cele, zda se podařilo třetí osobu vyrozumět. V případě nevydání „Poučení“ pak osobu průběžně informovat o jejím právu vyrozumět třetí osobu.“

http://www.ochrance.cz/fileadmin/user_upload/zpravy_pro_poslaneckou_snemovnu/Soubrnna_zprava_VOP_2010.pdf

¹¹ „PODÁNÍ STÍŽNOSTI Policisté střežící cely zpravidla uváděli, že nejsou oprávněni převzít od umístěné osoby stížnost a že je k tomu třeba přivolat pracovníka specializovaného útvaru (vnitřní kontroly). Postup podle závažného pokynu však předpokládá, že osoba umístěná v cele sepsá stížnost sama, případně prostřednictvím právního zástupce. Pracovník vnitřní kontroly má být přivolán k sepsání stížnosti pouze v případě, že ji osoba z objektivních důvodů nemůže sepsat sama. Ochránce doporučil respektovat platnou právní úpravu, umožnit osobě sepsat stížnost a převzít ji.“

http://www.ochrance.cz/fileadmin/user_upload/zpravy_pro_poslaneckou_snemovnu/Soubrnna_zprava_VOP_2010.pdf

¹² „ODEBÍRÁNÍ VĚCÍ A ZDRAVOTNÍCH POMŮCEK Policista je před umístěním osoby do cely oprávněn se přesvědčit, zda osoba u sebe nemá zbraň nebo jinou věc způsobitou ohrožit život nebo zdraví, a takovou věc odebrat. Za tímto účelem je oprávněn provést prohlídku osoby. V praxi jsou ve většině případů odebírány úplně všechny věci, včetně dokumentů souvisejících s umístěním do cely, případně s trestním stíháním, věci denní potřeby nebo hodinek. Je otázkou, zda taková praxe odpovídá úmyslu zákonodávce. Zákon o policii (§ 29) umožňuje odebrat osobě „věc způsobitou ohrožit život nebo zdraví“, nikoli všechny věci. Policisté však postupují, jako by věc způsobila ohrožit život nebo zdraví neexistovala. Žádná věc není způsobila ohrožit život nebo zdraví sama o sobě, ale pouze ve spojení s jednáním osoby, která s tímto úmyslem jedná (nebo si počíná nedbale či neodborně). Ochránce proto žádá individuální vyhodnocování, vzhledem k charakteristice umístěvané osoby. Odebrání všech věcí může vést k nemožnosti orientovat se v čase (mnoho cel nemá přístup k dennímu světlu), nemožnosti seznamovat se během pobytu v cele s trestními předpisy, dokumenty souvisejícími se stíháním či si jen krátit nečinnost četbou časopisu. Ke způsobování takového „nepohodlí“ není podle ochránce důvod. Samo omezení osobní svobody je závažným zásahem do psychiky člověka a mělo by být redukováno na nezbytné minimum dané svým účelem: zabránění útěku, maření vyšetřování anebo pokračování v nedovoleném jednání. Ochránce doporučil provádět při odebírání věcí individuální posouzení a zpravidla ponechávat osobě dokumenty související s umístěním do cely a její trestní věci, aby se s nimi mohla v dostatečné míře seznámit. Dále doporučil, aby hodinky byly odebírány pouze v důvodných případech a tento důvod byl vždy uveden ve služebních pomůckách. V případě odebrání hodinek, nebo když je osoba neměla, pak i bez požádání sdělovat čas při pravidelných kontrolách cel, vydeji jídla či předvádění. Podle zákona o policii (§ 29), je-li věc, jejíž odnětí způsobuje psychickou nebo fyzickou újmu, zdravotní pomůcka, musí být pro odebrání zvláštní důvod.“

http://www.ochrance.cz/fileadmin/user_upload/zpravy_pro_poslaneckou_snemovnu/Soubrnna_zprava_VOP_2010.pdf